

**Národná stratégia integrovaného
riadenia hraníc na roky 2019 až 2022**

O b s a h

Zoznam skratiek	3
Úvod	6
1 Koncepcia budovania Európskeho integrovaného riadenia hraníc v SR... 6	6
2 Kontrola hraníc	7
2.1 Hraničná kontrola.....	8
2.2 Hraničný dozor.....	8
2.3 Prevencia a odhaľovanie cezhraničnej trestnej činnosti	9
2.3.1 Prevádzачstvo	9
2.3.2 Obchodovanie s ľudmi	10
2.4 Falšovanie a pozmeňovanie dokumentov	10
2.5 Medzinárodná ochrana.....	11
3 Analýza rizík pre vnútornú bezpečnosť a analýza hrozieb, ktoré môžu ovplyvniť fungovanie alebo bezpečnosť vonkajších hraníc	11
4 Spolupráca medzi členskými štátmi, ktorú podporuje a koordinuje agentúra Frontex	13
5 Medziagentúrna spolupráca.....	15
6 Spolupráca s tretími krajinami.....	16
7 Technické a operačné opatrenia v rámci schengenského priestoru	18
8 Navracanie štátnych príslušníkov tretích krajín.....	19
9 Použitie najmodernejších technológií.....	20
10 Mechanizmus kontroly kvality.....	22
11 Mechanizmy solidarity.....	23
12 Vzdelávanie	24
13 Základné práva.....	25

Zoznam skratiek

ABRAN	Sieť analýzy rizík pre vzdušné hranice (Airs Borders – Risk Analysis Network)
AFIS	Automatizovaný systém daktyloskopickej identifikácie osôb
API	Informácie o cestujúcich v leteckej doprave (Advanced Passenger Information)
A PZ	Akadémia Policajného zboru v Bratislave
FRONTEX	Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž
CCC	Spoločné základné učebné osnovy (Common Core Curriculum)
CEPOL	Európska policajná akadémia
CIRAM 2.0	Model spoločnej integrovanej analýzy rizík (Common Integrated Risk Analysis Model)
CLK	Centrálne lustračná konzola
CLKm	Aplikácia CLK pre mobilné zariadenia
ČŠ	Členský štát Európskej únie (schengenského priestoru)
EaP RAN	Sieť analýzy rizík východného partnerstva (Eastern Partnership Risk Analysis Network)
ECU	Informačný systém evidencie cudzincov s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky
EDF	Falšovanie dokumentov EÚ (European Union Document-Fraud)
EES	Informačný systém vstupov a výstupov
EIBM	Európske integrované riadenie hraníc
EK	Európska komisia
EMPACT	Európska multidisciplinárna platforma na boj proti zločineckým hrozbám (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats)
EÚ	Európska únia
EURODAC	Automatizovaný európsky systém identifikácie odtlačkov prstov (European Automated Fingerprint Identification System)
EUROJUST	Jednotka justičnej spolupráce Európskej únie (The European Union's Judicial Cooperation Unit)
EUROPOL	Európsky policajný úrad
EUROSUR	Európsky systém hraničného dozoru (European Border Surveillance System)
FR SR	Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky
FRAN	Sieť analýzy rizík Frontexu (Frontex Risk Analysis Network)
GP SR	Generálna prokuratúra Slovenskej republiky
HP	Hraničný priechod
ICMPD	Medzinárodné centrum pre rozvoj migračnej politiky (International Centre for Migration Policy Development)
IOM	Medzinárodná organizácia pre migráciu
IS	Informačný systém

INBO	Evidencia nežiaducich osôb, blokovaných osôb, dopravných prostriedkov a vecí na hraničných priechodoch
KEÚ PZ	Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru
KR PZ	Krajské riaditeľstvo Policajného zboru
MDV SR	Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MJ PZ	Mobilná jednotka Policajného zboru
MIGRA	Informačný systém migrácia a medzinárodná ochrana
MO SR	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
MPSVaR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MRZ	Strojom čitateľná zóna (Machine readable zone)
MS SR	Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
MÚ MV SR	Migračný úrad Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
MZVaEZ SR	Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky
SEES	Národný systém vstupov a výstupov
NJBPNM	Národná jednotka boja proti nelegálnej migrácii úradu hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru
OBSE	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
OCP PZ	Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru
OHK PZ	Oddelenie hraničnej kontroly Policajného zboru
P PZ	Prezídium Policajného zboru
PZ	Policajný zbor
RHCP	Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície
SIRENE	Národná ústredňa SIRENE (Supplementary Information Request at the National Entries)
SIS	Schengenský informačný systém
SKR pre PS	Sektorový kvalifikačný rámec pre pohraničnú stráž
SOŠ PZ	Stredná odborná škola Policajného zboru
SR	Slovenská republika
TAIEX	Nástroj EÚ, určený na technickú asistenciu a výmenu informácií (Technical Assistance and Information Exchange)
UNHCR	Úrad vysokého komisára OSN pre utečencov
UOOU SR	Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky
ÚHCP	Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru
ÚMPS	Úrad medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru
ÚPZC	Útvar policajného zaistenia pre cudzincov

VIS MV SR Vízový informačný systém Ministerstva vnútra Slovenskej republiky
WB RAN Sieť analýzy rizík západného Balkánu (Western Balkan Risk Analysis Network)
ZÚ SR Zastupiteľský úrad Slovenskej republiky

Úvod

V súlade s nariadením EÚ o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží¹ (ďalej len „nariadenie o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží“) sú vnútroštátne orgány, ktoré sú zodpovedné za riadenie hraníc vrátane pobrežnej stráže v rozsahu v akom vykonáva úlohy kontroly hraníc, povinné stanoviť svoje vnútroštátne stratégie pre integrované riadenie hraníc.²

Vnútroštátnym orgánom, ktorý plní úlohy v oblasti riadenia hraníc v SR je ÚHCP. V súlade s čl. 3 nariadenia o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží je zároveň ÚHCP súčasťou spoločnej európskej pohraničnej a pobrežnej stráže.³

EIBM má podľa čl. 4 nariadenia o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží 11 zložiek a jeho dodržiavanie a implementácia je vo vzťahu k predchádzajúcemu modelu integrovaného riadenia hraníc z roku 2006 právne záväzná.⁴

Agentúra Frontex⁵ má povinnosť podľa čl. 3 ods. 2 nariadenia o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží stanoviť „technickú a operačnú stratégiu pre EIBM“.⁶

Z hľadiska obsahu národná stratégia integrovaného riadenia hraníc na roky 2019 až 2022 (ďalej len „národná stratégia“) zahŕňa 10 zložiek EIBM. Nie je spracovaná pre jednu zo zložiek, ktorou je oblasť „pátrania a záchranných operácií v prospech osôb v núdzi na mori“, pretože SR je vnútrozemskou krajinou. Pridané sú ešte dve kapitoly s oblasťami „vzdelávania“ a „základných práv“, ktoré sa prelínajú ako horizontálny prvok s ostatnými kapitolami národnej stratégie.

Cieľom národnej stratégie je kontinuálne nadviazať na predchádzajúci „Národný plán riadenia kontroly hraníc SR na roky 2015 až 2018“ a pre ďalšie štvorročné obdobie stanoviť nové úlohy, ktoré bude musieť SR plniť v oblasti budovania EIBM.

Po vydaní technickej a operačnej stratégie EIBM agentúrou Frontex bude treba doplniť, resp. upraviť túto národnú stratégiu.

1 Koncepcia budovania Európskeho integrovaného riadenia hraníc v SR

Jedným z hlavných cieľov EÚ v oblasti ochrany spoločného priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti je postupné budovanie integrovaného riadenia vonkajších hraníc (čl. 77 ods. 1 písm. c) Zmluvy o fungovaní EÚ).

SR ako ČŠ a súčasť spoločného schengenského priestoru je povinná podieľať sa na plnení všetkých kompenzačných opatrení, ktoré vyplývajú z platného Schengenského acquis, ako náhrada za zrušenie kontrol na vnútorných hraniciach.

---

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1624 zo 14. septembra 2016 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007, nariadenie Rady (ES) č. 2007/2004 a rozhodnutie Rady 2005/267/ES.

² Pozri čl. 3 ods. 3 nariadenia č. 2016/1624 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží.

³ Podľa čl. 3 ods. 1 nariadenia č. 2016/1624 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráží „Európsku pohraničnú a pobrežnú stráž tvoria Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž a vnútroštátne orgány ČŠ, ktoré sú zodpovedné za riadenie hraníc vrátane pobrežnej stráže v rozsahu, v akom vykonáva úlohy kontroly hraníc“.

⁴ Pôvodný model integrovaného riadenia hraníc z roku 2006 bol prijatý na úrovni „záverov Rady pre spravodlivosť a vnútorné veci“.

⁵ Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž.

⁶ Agentúra Frontex do súčasnosti nevydala túto stratégiu.

V SR sa kontinuálne postupuje v budovaní integrovaného riadenia hraníc už od obdobia pred vstupom do EÚ. V SR bolo v uvedenom období prijatých viacero stratégií, ktoré prispeli k postupnému budovaniu integrovaného riadenia hraníc.⁷

SR v súlade so závermi z ostatného schengenského hodnotenia pozemných a vzdušných hraníc, ktoré sa uskutočnilo v rokoch 2012 a 2013 plní požiadavky na správnu a úplnú implementáciu integrovaného riadenia hraníc. Organizačná štruktúra a systém riadenia inštitúcií, ktoré sa priamo podieľajú na implementácii EIBM spadá v SR pod jeden orgán, ktorým je ÚHCP. Tento systém, ktorý je nazývaný aj „líniové riadenie“ podstatne zefektívňuje a skvalitňuje systém prenosu a vykonávania úloh na všetkých stupňoch od centrálnej, cez regionálnu až na miestnu úroveň.

SR takisto ako ostatné ČŠ je povinná pokračovať v postupnom budovaní EIBM, tak ako to vyplýva z primárneho a sekundárneho práva EÚ. Hrozbami pre nasledujúce obdobie je najmä terorizmus a organizovaná závažná trestná činnosť s cezhraničným aspektom a neoprávnené prekračovanie vonkajších hraníc schengenského priestoru, ktoré síce po rekordnom roku 2015 kleslo, ale stále je na vysokých číslach. Výzvami pre nasledujúce obdobie je maximálna eliminácia týchto hrozieb na jednej strane a zároveň zvládnutie stále sa zvyšujúceho počtu tzv. bona fide cestujúcich, ktorí legálne prekračujú vonkajšie hranice schengenského priestoru.

Masívne nasadenie automatizácie v riadení vonkajších hraníc je jednou z ciest ako zvládnuť výzvy, ktoré pred nami stoja v nasledujúcom období. Jednou z takýchto výziev bude vybudovanie a spustenie spoločných európskych IS, ktorými sú najmä IS na zaznamenávanie vstupu a výstupu štátnych príslušníkov tretích krajín na krátkodobom pobyte (Entry/Exit System) a IS o cestovných povoleniach pre štátnych príslušníkov tretích krajín (ETIAS System). Pre SR je takisto výzvou postupné nasadzovanie automatických hraničných kontrol (Automated Border Check – ABC), ktoré ešte nie sú u nás používané v praxi.⁸

Masívne nasadzovanie informačných technológií v oblasti EIBM bude na druhej strane znamenať aj značnú finančnú záťaž na štátny rozpočet SR, pretože použitie európskych finančných prostriedkov je limitované už schváleným rozpočtom EÚ na roky 2014 – 2020, kde nie sú dostatočne pokryté všetky oblasti.

Permanentnou výzvou je stabilizácia organizačného a personálneho zabezpečenia pri plnení všetkých úloh, ktoré vyplývajú z EIBM. Vzhľadom na rastúci počet cestujúcich prekračujúcich vonkajšie hranice SR a počet štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí majú na území SR udelený pobyt bude musieť byť tomuto problému venovaná maximálna pozornosť.

2 Kontrola hraníc

Vysoká úroveň kontrol na vonkajších hraniciach schengenského priestoru je jedným z hlavných kompenzačných opatrení pri implementácii schengenského acquis a výrazne prispieva k ochrane spoločného priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti v EÚ.

Oblasť kontroly hraníc je primárne upravená v Kódexe schengenských hraníc⁹, ktorý je vo forme nariadenia EÚ záväzný a priamo uplatniteľný vo všetkých ČŠ implementujúcich schengenské acquis v tejto oblasti. Hlavným cieľom kontroly hraníc má byť na jednej strane umožňovanie

⁷ Napríklad: Stratégia dobudovania ochrany štátnej hranice schengenského typu, schválená uznesením vlády SR č. 835 zo 7. augusta 2002, Národný plán riadenia ochrany štátnych hraníc SR, schválený uznesením vlády SR č. 465 z 30. mája 2007, Národný plán riadenia kontroly hraníc SR na roky 2011 až 2014, schválený uznesením vlády SR č. 473 zo 6. júla 2011, Národný plán riadenia kontroly hraníc SR na roky 2015 až 2018, schválený uznesením vlády č. 128 z 18. marca 2015.

⁸ V súčasnosti sú už tieto ABC brány masívne používané v iných ČŠ na medzinárodných letiskách.

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 z 9. marca 2016, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Kódex schengenských hraníc) v platnom znení.

rýchleho prekračovania pre tzv. bona fide cestujúcich a na strane druhej prevencia a odhaľovanie nelegálnej migrácie, cezhraničnej trestnej činnosti a inej nezákonnej činnosti súvisiacej s prekračovaním vonkajších hraníc.

SR má vonkajšiu hranicu s Ukrajinou a takisto na medzinárodných letiskách¹⁰ pri letoch do a z tretích krajín, na ktorých musí zabezpečiť vysokú úroveň kontrol. Vonkajšia hranica SR s Ukrajinou je najkratším úsekom našich štátnych hraníc so susednými štátmi. Geografické podmienky tejto hranice a hrozby nelegálnej migrácie sú stále výzvou na systematické posilňovanie technických a personálnych kapacít, ktoré plnia úlohy na úseku zabezpečovania tejto hranice.

2.1 Hraničná kontrola

Hlavnými výzvami v oblasti vykonávania hraničných kontrol na vonkajších hraniciach je neustále zvyšujúci sa počet cestujúcich tak na letiskách, ako aj na pozemnej hranici s Ukrajinou. Na letiskách toto zvyšovanie počtu cestujúcich súvisí so zvyšovaním životnej úrovne obyvateľov SR ako aj s pozitívnym ekonomickým rastom vo svete. Na pozemnej hranici s Ukrajinou je hlavným faktorom zvyšovania počtu cestujúcich, najmä zrušenie vízovej povinnosti pre občanov Ukrajiny, ako aj neustále sa zvyšujúci dopyt po pracovnej sile z tretích krajín vo všetkých ČŠ. Hrozbami naďalej zostáva terorizmus a iná závažná trestná činnosť s cezhraničným rozmerom. V tejto oblasti došlo k sprísneniu vykonávania hraničných kontrol u občanov EÚ¹¹, čo malo na druhej strane aj negatívny dopad na plynulosť hraničného vybavovania na všetkých typoch hraničných priechodov (podstatne sa predĺžil čas vykonania hraničnej kontroly).

Hlavné ciele v nasledujúcich rokoch by mali smerovať do väčšej automatizácie hraničných kontrol na hraničných priechodoch. Takáto automatizácia by mala smerovať najmä do nasadenia automatických hraničných kontrol tam, kde je to efektívne. Výzvou pre nasledovné obdobie je aj postupné zavádzanie nových európskych IS do výkonu služby, medzi ktoré radíme najmä systém vstup/výstup (Entry/Exit System) a európsky IS pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS), ktoré by mali byť spustené do prevádzky v roku 2021, resp. 2022. Zároveň je treba pokračovať v obmene a dopĺňaní technických prostriedkov a zariadení na skúmanie pravosti dokladov v I. a II. línii. Navrhuje sa dobudovanie kamerového systému (najmä Vyšné Nemecké – Užhorod a Ubl'a - Malyj Bereznyi) vo vybavovacích boxoch na HP najmä z dôvodu eliminácie možných korupčných aktivít a ochrany policajtov.

Ďalej by sa mala posilňovať úroveň spolupráce medzi policajnými a colnými zložkami, ktoré vykonávajú kontroly na hraničných priechodoch na vonkajších hraniciach v súlade s odporúčaniami EK. V nasledujúcich rokoch by sme sa vzhľadom na neustále narastajúci počet cestujúcich mali zamerať aj na možnosti výstavby nových, resp. rozšírenie kapacity už existujúcich hraničných priechodov na vonkajšej hranici SR s Ukrajinou.

2.2 Hraničný dozor

SR má vonkajšiu pozemnú hranicu s Ukrajinou v dĺžke cca. 97,8 km, pričom južný úsek v 1/3 dĺžky je rovinný terén a severný úsek v 2/3 dĺžky tvorí kopcovitý až horský terén. Tieto okolnosti majú vplyv aj na druh a zložitosť nasadenia technických prostriedkov a personálu na vykonávanie hraničného dozoru na tzv. zelenej hranici.

Južný rovinný úsek vonkajšej hranice bol už v roku 2007 zabezpečený súvislým kamerovým reťazcom, ktorý dokáže odhaľovať prípady neoprávneného prekračovania tejto hranice. Hlavným cieľom do budúcnosti je najmä postupná obmena niektorých komponentov tohto

¹⁰ Medzi tieto letiská patria Letisko M. R. Štefánika Bratislava, Letisko Košice, Letisko Poprad – Tatry, Letisko Sliač, Letisko Piešťany, Letisko Žilina, Letisko Nitra, Letisko Prievidza a Letisko Jasná.

¹¹ Od 5. apríla 2017 sa už vykonáva systematická kontrola osôb požívajúcich právo Únie na slobodný pohyb vo všetkých relevantných európskych a národných databázach.

kamerového reťazca (najmä samotných kamier) z dôvodu technického a morálneho zastarania po 10 rokoch od uvedenia do prevádzky.

Severný úsek vonkajšej hranice je v súčasnosti zabezpečený kombináciou rôznych technických prostriedkov, ktoré odhaľujú neoprávnené prekračovanie vonkajšej hranice. Táto severná časť vonkajšej hranice nie je súvisle pokrytá stacionárnymi technickými prostriedkami. Cieľom pre nasledujúce roky je pokračovať v budovaní takéhoto zabezpečenia. V oblasti mobilných technických prostriedkov je treba vykonať obmenu prostriedkov a zariadení na nočné videnie (infraprístroje a termokamery) a riešenie dodania zariadení na monitoring a eliminovanie nízko letiacich zariadení cez vonkajšiu pozemnú hranicu s Ukrajinou využívaných k páchaniu cezhraničnej trestnej činnosti.

Značná časť mobilných technických prostriedkov na odhaľovanie neoprávneného prekračovania vonkajšej hranice SR s Ukrajinou, ako aj dopravné prostriedky boli dodané pred rokom 2008. Cieľom v nasledovných rokoch je zabezpečiť ich postupnú obmenu a to najmä vozidlami v segmentoch G1¹² a G2¹³. Je treba kontinuálne pokračovať v čistení hraničného pásu. Z tohto dôvodu sa navrhuje zabezpečiť dodanie špeciálneho zariadenia na čistenie hraničného pásu a to najmä v záujme prehľadnosti značenia úseku hranice a taktiež uľahčenia využívania technických zariadení pri hraničnom dozore.

V nasledovnom období by sme mali posilniť aj oblasť vykonávania spoločných hliadok, ktoré sú vykonávané slovenskými a ukrajinskými pohraničnými orgánmi v oblasti hraničného dozoru na tzv. zelenej hranici. Cieľom je prijatie tzv. prezidentskej zmluvy, ktorá by umožňovala efektívnejší výkon týchto spoločných hliadok (najmä posilnenie oprávnení a možnosti nosenia a použitia niektorých donucovacích prostriedkov).

2.3 Prevencia a odhaľovanie cezhraničnej trestnej činnosti

Podľa odporúčaní vyplývajúcich zo schengenského katalógu¹⁴ bola v organizačnej štruktúre ÚHCP 1. apríla 2002 zriadená NJBPNM.

Jedným z nosných pilierov implementácie EIBM na národnej úrovni je odhaľovanie a vyšetrovanie trestnej činnosti spojenej s neoprávneným prekračovaním vonkajšej hranice. Úlohy na tomto úseku zabezpečuje NJBPNM, ktorá je výkonným, organizačným, koordinačným a koncepčným pracoviskom ÚHCP v oblasti boja proti nelegálnej migrácii, obchodovaniu s ľuďmi a inej cezhraničnej trestnej činnosti s celoslovenskou pôsobnosťou.

2.3.1 Prevádzachtvo

Rozsah páchania trestnej činnosti prevádzachtva je od jednotlivých prípadov nelegálnej migrácie v rámci SR, až po medzinárodne organizovanú trestnú činnosť, čiže od jej organizátorov, prepravcov nelegálnych migrantov až po zamestnávateľov, prípadne ubytovateľov nelegálnych migrantov.

NJBPNM získava poznatky formou vlastného zisťovania počas operatívno-pátracej činnosti, ako aj z informácií poskytovaných v rámci súčinnosti s RHCP a informácií získaných v rámci medzinárodnej policajnej spolupráce. NJBPNM pri svojej činnosti používa informačný systém ACHERON¹⁵. Systém spracúva informačné toky a vykonáva analýzu rizík, čím významným spôsobom pomáha pri odhaľovaní a vyšetrovaní cezhraničnej trestnej činnosti v koordinácii so všetkými príslušnými operatívnymi orgánmi v SR.

¹² Osobný automobil triedy „SUV“.

¹³ Terénne a cestné automobily triedy „SUV“.

¹⁴ V súčasnosti platný aktualizovaný Schengenský katalóg EÚ o kontrole hraníc, návrate a readmisii (dok č. 7864/09).

¹⁵ IS ACHERON slúži na zhromažďovanie, spracúvanie, uchovávanie a poskytovanie informácií o podozrení z prípravy alebo pokusu o spáchanie trestného činu a prípadoch spáchanej trestnej činnosti. Umožňuje hľadanie súvislostí medzi jednotlivými udalosťami, osobami, javmi a spätné poskytovanie informácií.

Pre zabezpečenie kontinuity plnenia úloh vyplývajúcich z pôvodného národného plánu je treba pokračovať v spolupráci s EUROPOL-om, Generálnou prokuratúrou SR, s EUROJUST-om a s partnerskými orgánmi v štátoch schengenského priestoru v oblasti odovzdávania vzájomných skúseností so zameraním na vytváranie spoločných medzinárodných vyšetrovacích tímov.

V rámci odhaľovania a vyšetrovania trestnej činnosti bude treba spolupracovať so štátmi pôvodu nelegálnych migrantov ako aj s tranzitnými krajinami, s cieľom predvídania rizikových situácií v oblasti nelegálnej migrácie a obchodovania s ľuďmi.

V nasledujúcom období bude treba obmeniť motorové vozidlá a nakúpiť špeciálnu techniku na zabezpečenie odhaľovania a eliminovania organizovaných a zločineckých skupín zaoberajúcich sa prevádzaním nelegálnych migrantov a obchodovaním s ľuďmi, ako aj modernizovať výpočtovú techniku s cieľom zvýšiť akcieschopnosť a flexibilitu výmeny informácií na úseku odhaľovania trestnej činnosti a jej vyšetrovania.

2.3.2 Obchodovanie s ľuďmi

Problematika boja proti obchodovaniu s ľuďmi bola presunutá do pôsobnosti ÚHCP 1. júla 2013¹⁶. Uvedeným dňom bolo zriadené nové oddelenie boja proti obchodovaniu s ľuďmi, ktoré bolo začlenené do organizačnej štruktúry NJBPNM.

Do pôsobnosti oddelenia boja proti obchodovaniu s ľuďmi patrí oblasť vykonávania operatívno-pátracej činnosti, získavanie poznatkov a podieľanie sa na operatívnom odhaľovaní a objasňovaní trestnej činnosti obchodovania s ľuďmi páchanej najmä organizovanou formou a s medzinárodným prvkom. Toto oddelenie zabezpečuje a koordinuje spoluprácu s partnerskými zahraničnými službami pri riešení medzinárodnej organizovanej trestnej činnosti spojenej s obchodovaním s ľuďmi a udržiava vzťahy s ústrednými orgánmi štátnej správy a mimovládnyimi organizáciami.

Na regionálnej úrovni vyšetrovanie trestnej činnosti obchodovania s ľuďmi vykonávajú oddelenia operatívnej činnosti a vyšetrovania Západ, Stred a Východ NJBPNM.

Oblasť boja proti obchodovaniu s ľuďmi aj s konkrétnymi úlohami je upravená v samostatnom dokumente – „Národnom programe boja proti obchodovaniu s ľuďmi na roky 2019 – 2023“. Z uvedeného dôvodu nie je treba sa tejto oblasti podrobne venovať v tomto materiáli.

2.4 Falšovanie a pozmeňovanie dokumentov

S nelegálnou migráciou osôb je veľmi úzko previazaná aj samostatná oblasť falšovania a pozmeňovania identifikačných dokladov (cestovných dokladov, pobytových dokladov a iných dokumentov, ktoré predkladajú cestujúci pri prekračovaní vonkajšej hranice alebo pri legalizovaní ich pobytu na území SR). Skúmanie predmetných dokladov je zabezpečované v dvoch úrovniach.

Prvú úroveň vo forme vykonávania odbornej činnosti podľa § 141 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok zabezpečujú útvar ÚHCP. Ide o skúmanie dokladov s vysokým stupňom ochrany, u ktorých nie je pochybnosť o ich pôvode, pričom je zjavná a ľahko identifikovateľná ich falzifikácia alebo pozmenenie (cestovné doklady slúžiace na identifikáciu držiteľa ako cestovné pasy, identifikačné karty, pobytové karty, vodičské preukazy, odtlačky vstupných a výstupných pečiatok a pod).

Druhú úroveň vo forme znaleckej činnosti podľa § 142, 143 a 147 Trestného poriadku zabezpečuje KEÚ PZ ako znalecký ústav zapísaný v zozname znalcov na MS SR. Ide o skúmanie dokladov s vysokým stupňom ochrany, u ktorých je pochybnosť o ich pôvode, pričom nie je zjavná a ľahko identifikovateľná ich falzifikácia alebo pozmenenie a ostatných dokumentov s nižším stupňom ochrany (zdrojové dokumenty, dokumenty, u ktorých je podozrenie z pozmeňovania

---

¹⁶ Prechod pôsobnosti z úradu kriminálnej polície P PZ.

údajov v kolónkach, úradné dokumenty, ktoré nemajú presne definovanú formu, úradné dokumenty, ktorých pravosť potvrdzuje iba odlačok alebo vlačok pečiatky a pod.).

S neoprávneným pobytom štátnych príslušníkov tretích krajín na území SR tiež súvisí špecifická problematika falšovania a pozmeňovania podporných (zdrojových) dokumentov, ktoré sú predkladané žiadateľmi v konaní o udelenie štatútu Slováka žijúceho v zahraničí. Preverovanie podporných dokumentov preukazujúcich príslušnosť k slovenskej národnosti vykonáva Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, ktorý je jediným orgánom štátnej správy, ktorý rozhoduje o priznaní štatútu Slováka žijúceho v zahraničí. V prípade podozrenia z falšovania a pozmeňovania podporných dokumentov, sú tieto zasielané na skúmanie KEÚ PZ.

V rámci výmeny informácií z oblasti falšovania a pozmeňovania dokumentov je žiaduce zintenzívniť národnú a medzinárodnú spoluprácu formou účasti špecialistov z útvarov ÚHCP a expertov (znalcov) z KEÚ PZ na odborných seminároch a konferenciách a taktiež doplniť techniku na skúmanie a overovanie pravosti dokladov aj na útvaroch služby hraničnej a cudzineckej polície vo vnútrozemí.

2.5 Medzinárodná ochrana

Niektoré útvary ÚHCP sa priamo podieľajú na realizácii opatrení v oblasti medzinárodnej ochrany tým, že sú príslušné na prijímanie vyhlásení cudzincov, ktorí žiadajú o azyl na území SR. V čase rôznych ozbrojených konfliktov a iných bezpečnostných a politických kríz v tretích štátoch je nevyhnutné naďalej posilňovať ochranu tých osôb, ktoré skutočne potrebujú medzinárodnú ochranu.

V rámci realizácie EIBM v SR je preto nevyhnutné naďalej posilňovať vedomosti a skúsenosti policajtov, ktorí prichádzajú do prvého kontaktu s osobami spadajúcimi pod medzinárodnú ochranu. Cieľom je efektívne poskytovať pomoc a ochranu takýmto osobám, aby mohli byť včasne a správne identifikované a odoslané ďalším príslušným orgánom, do pôsobnosti ktorých patrí rozhodovanie o poskytnutí medzinárodnej ochrany.

3 Analýza rizík pre vnútornú bezpečnosť a analýza hrozieb, ktoré môžu ovplyvniť fungovanie alebo bezpečnosť vonkajších hraníc

Analýza rizík je neoddeliteľnou súčasťou EIBM. Zahŕňa proces systematického a cieľavedomého získavania, zhromažďovania a spracúvania informácií o legálnej a nelegálnej migrácii, ktoré majú dopad na bezpečnosť vonkajších hraníc a vnútornú bezpečnosť SR za účelom poskytnutia informácií, ktoré umožnia rozhodnúť o tom, ako zmierniť identifikované riziká.

V súlade s nariadením o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii sa analýza rizík vykonáva uplatňovaním CIRAM.

V súlade s CIRAM sa analýza rizík vykonáva na troch úrovniach:

- na centrálnej úrovni na ÚHCP,
- na regionálnej úrovni na RHCP Bratislava, Banská Bystrica, Prešov a Sobrance,
- na miestnej úrovni určenými policajtmi na základných útvaroch PZ (s pôsobnosťou na vonkajších hraniciach a vo vnútrozemí SR).

Z hľadiska periodicity sa spracovávajú pravidelné a nepravidelné analytické produkty. Medzi pravidelné analytické produkty patria na centrálnej úrovni ročná analýza rizík, polročná analýza rizík a dvojmesačná analytická správa, na regionálnej úrovni ročná analýza rizík, polročná analýza rizík a mesačná analýza rizík a na miestnej úrovni štvrťročná analýza rizík a mesačná analytická správa. Nepravidelné analytické produkty (ad-hoc analýza rizík, ad-hoc analytická správa, informatívna správa, prípadová správa, analytické upozornenie, profil cieľového subjektu) sa spracovávajú na všetkých úrovniach na základe požiadavky nadriadeného, alebo inej organizačnej zložky úradu, alebo na základe vlastného zistenia analytika.

Strategické analýzy rizík spracúvané na centrálnej úrovni poukazujú na jednotlivé riziká, ktoré sú v závere definované a popisované z hľadiska troch komponentov: hrozby, zraniteľnosti a dopadu. Spracovaná analýza spolu so zadanými rizikami je predkladaná nadriadeným s rozhodovacou právomocou pre ich informované rozhodovanie a prijímanie adekvátnych opatrení na všetkých stupňoch riadenia ÚHCP (prípadne i opatrení zo strany nadriadených vyšších organizačných zložiek v rámci MV SR), ktorých účelom je zníženie a eliminovanie rizík nelegálnej migrácie, optimalizácia personálnych a materiálnych zdrojov, udržateľný vplyv na riadenie kontroly vonkajších hraníc a na vnútornú bezpečnosť SR a EÚ.

Všetky analytické produkty sa distribuujú po horizontálnej i vertikálnej úrovni s cieľom zabezpečiť spätnú väzbu a dodržanie kontinuity pri výmene informácií. Analytické produkty spracované na centrálnej úrovni sú taktiež sprístupňované aj všetkým policajtom na všetkých troch úrovniach riadenia prostredníctvom intranetovej stránky ÚHCP. Analytické produkty na regionálnej úrovni sú sprístupňované na intranetovej stránke jednotlivých RHCP. Tieto produkty sú zasielané v elektronickej podobe aj na jednotlivé základné útvary PZ, čím je zabezpečený nepretržitý prístup k analytickým produktom a k aktuálnym informáciám súvisiacim s nelegálnou migráciou na príslušných dotknutých útvaroch pre všetkých policajtov útvarov v pôsobnosti RHCP. Okrem toho sa distribuujú aj na ostatné RHCP a na centrálnu úroveň prostredníctvom IS Fabasoft, ktorý je od roku 2018 využívaný v rámci všetkých útvarov ÚHCP. Na miestnej - taktickej úrovni sa zabezpečuje dostupnosť produktov analýzy rizík prostredníctvom oboznamovania sa policajtov formou inštrukcie pred výkonom služby a v rámci mesačných hodnotení výsledkov práce útvaru, resp. alternatívne zasielaním analytických produktov v elektronickej podobe policajtom v rámci útvaru.

ÚHCP na centrálnej úrovni tiež zabezpečuje a organizuje zber, tok a spracovávanie údajov, informácií a štatistík týkajúcich sa legálnej a nelegálnej migrácie. Informácie zbierané v rámci hlásnej služby, ale aj prostredníctvom IS sú využívané pri analýze rizík. Organizácia toku zbieraných informácií v rámci ÚHCP je podriadená základnému cieľu, ktorým je poskytovať informácie včas a tam, kde je to potrebné. K hlavným zdrojom spomedzi rezortných IS patria IS MIGRA¹⁷, IS ECU¹⁸ a CLK¹⁹. Okrem analytických produktov sú na intranetovej stránke ÚHCP zverejňované aj pravidelné a nepravidelné štatistické prehľady legálnej a nelegálnej migrácie, analytické produkty spracované agentúrou Frontex, informácie od policajných pridencov, informácie k novým modus operandi a fenoménu nelegálnej migrácie zaslaných inými subjektmi na národnej alebo medzinárodnej úrovni (ZÚ SR v zahraničí, analytické oddelenia susedných ČŠ a pod.).

Výzvou stále ostáva zlepšovanie kvality informačných zdrojov na miestnej úrovni, ktoré sú dôležité pre analýzu rizík na všetkých úrovniach, a to s pričinením sa ako analytikov, tak i nadriadených. Zlepšenie očakávame najmä v kvalite výsluchov nelegálnych migrantov, spracovaných zápisníc, informácií vložených do IS, spracovaných prípadových správ o nelegálnej migrácii a školení k analýze rizík od regionálnej na miestnu úroveň.

ÚHCP je národným kontaktným bodom pre poskytovanie štatistík EUROSTATu, ktoré sú v kompetencii ÚHCP v súlade s čl. 5 až 7 nariadenia (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácií a medzinárodnej ochrane (nelegálna migrácia, návraty, povolené pobyty). Zároveň zodpovedá za ich zosúladenie s priamo záväznými predpismi a odbornými inštrukciami EUROSTATu, ktoré sa pravidelne aktualizujú. Očakávame, že ÚHCP bude naďalej plniť úlohy v tejto oblasti a participovať na implementačných opatreniach legislatívneho a technického charakteru v spolupráci so Štatistickým úradom SR. Harmonizácia štatistík SR v súlade s neustále sa meniacim právom EÚ je finančne a časovo náročný proces, ktorý vyžaduje zosúladenie

¹⁷ IS na evidovanie cudzincov zistených pri nelegálnej migrácii a žiadateľov o azyl alebo doplnkovú ochranu.

¹⁸ IS, ktorého účelom je zhromažďovanie, uchovávanie a poskytovanie informácií o cudzincoch, ktorí majú pobyt na území SR.

¹⁹ IS, ktorý je určený na rýchlu lustráciu osôb, vecí, dopravných prostriedkov, dokumentov a iných objektov (napríklad zbraní, bankoviek, cenných papierov) v IS MV SR, IS PZ, IS INTERPOLU a v SIS.

a realizáciu legislatívnych, systémových a technických opatrení (IS). Európske štatistiky v požadovanom rozsahu je možné poskytovať len postupným prispôbením zberu, evidencie a výstupov údajov potrebám štatistik a analýz podľa požiadaviek agentúry Frontex, EUROSTATu a v neposlednom rade vyplývajúcich z praxe, či národnej úrovne. Cieľom v tejto súvislosti je najmä vybudovanie nového IS ECU. Uvedená úloha je definovaná v Stratégii pracovnej mobility cudzincov v SR, preto nie je definovaná v tomto materiáli²⁰. Do času spustenia nového IS ECU je však nutné čo najskôr zrealizovať najzásadnejšie požiadavky na úpravu existujúceho IS ECU, za účelom poskytovania povinných pobytových štatistik EUROSTATu.

V nasledujúcich rokoch sa bude v rámci multilaterálnej spolupráce pokračovať v dlhodobom nastavených efektívnych formátoch. Jedným z nich je činnosť skupiny WGA²¹ „Zber a spracovávanie migračných dát“ (krajiny V4, Nemecká spolková republika, Rakúska republika, Bulharská republika, Rumunsko), v rámci ktorej sa v Prahe konajú každoročné stretnutia analytikov krajín združených v rámci tejto pracovnej skupiny za účelom výmeny aktuálnych informácií k nelegálnej migrácii. Ďalším formátom je spracúvanie spoločnej analýzy rizík nelegálnej migrácie v rámci krajín V4 a účasť na spoločných rokovaníach v súvislosti s vypracovaním spoločnej správy. V roku 2019 čaká SR zorganizovanie spoločného rokovania analytikov členských krajín V4.

Vzhľadom k tomu, že od roku 2018 prevzala mandát nad zberom dát o návratoch v rámci platformy IRMA²² agentúra Frontex, možno očakávať určité zmeny aj na ÚHCP. Keďže IRMA je určená na zber operačných dát týkajúcich sa navracania nelegálnych migrantov a neúspešných žiadateľov o azyl, je žiaduca aj participácia MÚ MV SR. Výzvou v tejto oblasti je najmä spôsob zberu, spracúvania a poskytovania štatistik o návratoch neúspešných žiadateľov o azyl v spolupráci s MÚ MV SR.

4 Spolupráca medzi členskými štátmi, ktorú podporuje a koordinuje agentúra Frontex

Národným kontaktným bodom SR pre spoluprácu s agentúrou Frontex je ÚHCP, ktorý je zodpovedný za koordináciu spolupráce medzi SR a agentúrou Frontex.

V súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z nariadenia o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii, je SR povinná mať neustále k dispozícii 35 vyškolených a vycvičených policajtov, ktorých je pripravená okamžite nasadiť (do 5 dní) do rýchlych zásahov, ktoré sú organizované agentúrou Frontex. Na tento účel bola v roku 2016 v rámci MV SR zriadená zahraničná jednotka PZ.²³ K 12. júnu 2018 mala zahraničná jednotka PZ 386 členov. V uplynulých rokoch 2016 a 2017 bolo realizovaných celkovo 66 vyslaní v počte 249 policajtov zahraničnej jednotky do operačných aktivít agentúry Frontex.

Policajti zaradení v databáze zahraničnej jednotky PZ, ktorí majú byť nasadzovaní do operačných aktivít agentúry Frontex musia spĺňať prísne požiadavky na vyškolenie a vycvičenie, ktoré sú stanovené v príslušných predpisoch vydaných touto agentúrou.²⁴

V rámci spolupráce s agentúrou Frontex policajti participujú aj na rôznych iných aktivitách, ktoré sú organizované touto agentúrou. Ide napr. o analýzu rizík a štatistiky, kde je ÚHCP zapojený do FRAN²⁵. ÚHCP zodpovedá za zber, spracovávanie a zasielanie informácií do

²⁰ Uznesenie vlády SR č. 453 z 10. októbra 2018 k Stratégii pracovnej mobility cudzincov v SR.

²¹ Working group of analysts.

²² Integrated return management application, zriadená EK.

²³ Na základe nariadenia MV SR č. 21/2017 o zahraničnej jednotke PZ (nahradilo predchádzajúce nariadenie MV SR č. 40/2016 o zahraničnej jednotke PZ).

²⁴ Pozri rozhodnutie riadiacej rady č. 38/2016, ktorým sa stanovujú profily a celkový počet príslušníkov pohraničnej stráže a ostatného personálu, ktorý ma byť k dispozícii pre tímy Európskej pohraničnej a pobrežnej stráže.

²⁵ Frontex Risk Analysis Network.

FRAN (mesačné štatistiky a dvojmesačné analytické správy), zabezpečuje účasť na rokovaníach, ďalších expertných skupinách a konferenciách. V oblasti FRAN dát evidujeme v posledných rokoch značný posun v rozsahu, členení a forme poskytovaných dát agentúre Frontex. Od roku 2016 sa zber údajov rozšíril o neoprávnené vnútrošengenské pohyby, legálne toky cestujúcich na vonkajších hraniciach a o informácie EURODACu²⁶. Od januára 2018 sa rozšíril zber údajov aj o ďalšie parametre (napr. o vek a pohlavie, konkrétny hraničný priechod, typ hranice apod.), čím sa väčšina štatistík zmenila na dátové fondy, ktoré vyžadujú zložitejšie a časovo náročnejšie spracúvanie. Hlavnou výzvou v oblasti poskytovania štatistických údajov je naďalej pokračovať vo včasnom poskytovaní kvalitných štatistík agentúre Frontex .

Všetky spracovávané štatistiky a analytické správy sú v anglickom jazyku zverejňované na chránenej sieti ICONet²⁷, a tým sprístupnené agentúre Frontex a všetkým ČŠ. Analytici majú tak k dispozícii spoľahlivé, relevantné a porovnateľné štatistiky z iných ČŠ. Uvedené štatistiky a analýzy ČŠ slúžia ako podklad pre produkty, ktoré spracúva agentúra Frontex. Neutajované dáta sú sprístupňované aj na ICONete a na web stránke agentúry Frontex pre ďalšie využitie.

Cieľom pre nasledovné obdobie je ďalej rozvíjať databázu členov zahraničnej jednotky Policajného zboru, ktorí budú dostupní pre vysielanie do rôznych operačných aktivít agentúry Frontex. Pre týchto policajtov je treba takisto zabezpečovať potrebné vzdelanie a zručnosti v súlade s požiadavkami stanovenými agentúrou Frontex.

SR má v súčasnosti vyslaných do agentúry Frontex troch národných expertov, ktorí sú zaradení na ÚHCP. Cieľom do budúcnosti je ďalšia podpora a zvyšovanie počtu takýchto vyslaní za SR.

V súlade s právom EÚ môže byť systém EUROSUR nasadzovaný aj na medzinárodných letiskách v ČŠ. Ambíciou pre nasledovné obdobie je presunúť Národné koordinačné centrum systému EUROSUR z RHCP Sobrance na ÚHCP a následne zapojiť do neho aj medzinárodné letiská v SR.

Najintenzívnejšia medzinárodná spolupráca SR prebieha na bilaterálnej úrovni so susednými štátmi. Napriek obmedzeniu vykonávania bilaterálnych zmlúv týkajúcich sa kontroly, režimu a spolupráce na spoločných hraniciach uzatvorených s Českou republikou, Poľskou republikou a Maďarskom, inštitút hraničných splnomocnencov ostal aj naďalej zachovaný, pričom štruktúra hranično-splnomocneneckého aparátu bola prispôbená podmienkam fungovania v schengenskom priestore bez vnútorných hraníc.

V oblasti odhaľovania a vyšetrovania trestných činov je rozvinutá multilaterálna medzinárodná policajná spolupráca ČŠ a ďalších štátov, ktorú zabezpečuje agentúra Europol. ÚHCP je členom analytických projektov Europolu zameraných na riešenie problematiky organizovanej nelegálnej migrácie (AP Checkpoint) a obchodovanie s ľuďmi (AP Point Phoenix). Prostredníctvom analytických projektov a zabezpečenej aplikácie Europolu „SIENA“²⁸ prebieha spolupráca policajných orgánov ČŠ v rozpracovaných prípadoch.

Pod záštitou Europolu sú zriadené projekty EMPACT²⁹, zamerané na riešenie prioritných oblastí závažného organizovaného zločinu v Európe. Na uvedených projektoch pre oblasť nelegálnej migrácie (EMPACT nelegálna migrácia) a pre oblasť obchodovania s ľuďmi (EMPACT obchodovanie s ľuďmi) sa aktívne zúčastňuje aj ÚHCP, a to formou spoluúčasti na príprave

---

²⁶ IS na uchovávanie, spracovávanie, prenos a porovnávanie odtlačkov prstov žiadateľov o azyl, cudzincov zadržaných pri neoprávnenom prekračovaní vonkajších hraníc EÚ a cudzincov zadržaných počas neoprávneného pobytu na území štátov EÚ.

²⁷ Pozri Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2013/1627 o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/399 a ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 863/2007, nariadenie Rady (ES) č. 2007/2004 a rozhodnutie Rady 2005/267/ES.

²⁸ IS Europolu.

²⁹ European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats.

operatívnych akčných plánov, účasti na spoločných akčných dňoch, ako aj účasťou na spoločných projektoch Európskej komisie.

Nevyhnutným prvkom v oblasti boja proti nelegálnej migrácii je úzka spolupráca v rámci regionálnych zoskupení ČŠ ako je napr. Vyšehradská skupina, ktorá presadzuje záujmy svojich členských štátov, ktorými sú SR, Česká republika, Poľská republika a Maďarsko v stredoeurópskom regióne (pre ÚHCP je to zároveň platforma pre zlepšenie praktickej spolupráce a výmeny informácií medzi hraničnými orgánmi). Jej význam spočíva práve v jej formáte, ktorý zabezpečuje pravidelné stretnutia zástupcov jej členských štátov, ktoré sú zároveň ČŠ vykonávajúcimi kontrolu pozemnej hranice s Ukrajinou (okrem Českej republiky) a krajín ležiacich v smere trasy nelegálnej migrácie z Východnej Európy a Ázie.

Ďalšími formami spolupráce je napr. členstvo SR v regionálnom zoskupení „Dunajský Región“, čo je spoločná platforma na výmenu informácií a skúseností s cieľom budovania spoločných stratégií v boji proti nelegálnej migrácii. Členmi sú Nemecká spolková republika, Rakúska republika, Česká republika, SR a Maďarsko.

5 Medziagentúrna spolupráca

V oblasti kontroly hraníc na vonkajších hraniciach SR spolupracuje ÚHCP najmä s Finančnou správou SR, ktorá patrí do pôsobnosti MF SR. Táto spolupráca je realizovaná na dennej báze najmä na HP na vonkajších hraniciach SR. Je upravená príslušnými režimovými dohodami pre každý jeden hraničný priechod. Cieľom pre nasledujúce obdobie je ďalšie posilňovanie tejto spolupráce, tak ako je to uvedené v príslušnom odporúčaní EK z roku 2013.³⁰ Táto spolupráca by mala byť rozvíjaná od orgánov na centrálnej úrovni až po orgány na miestnej úrovni.

ÚHCP úzko spolupracuje s MZVaEZ SR vo veci vydávania víz pre štátnych príslušníkov tretích krajín. Ďalšou oblasťou spolupráce je vysielanie expertov na doklady na Generálny konzulát SR v Užhorode. Cieľom je pokračovať v tejto spolupráci.

ÚHCP úzko spolupracuje s inými útvarmi v rámci P PZ. Medzi tieto útvary zaradíme najmä ÚMPS, ktorý má vo svojej pôsobnosti Národnú ústredňu Interpol, ktorej databázy a poznatkový fond využívajú jednotlivé odbory ÚHCP (napr. aj v rámci prístupu do IS CLK), taktiež ÚPZC v Sečovciach a v Medveďove spolupracujú s Národnou ústredňou Interpol pri identifikácii zaistených osôb. Medzi ďalšie útvary v rámci ÚMPS, s ktorými je úzka spolupráca, zaradíme Národnú ústredňu SIRENE, Národnú ústredňu informácií o pasažieroch a oddelenie policajných pridelencom a mierových misií. Cieľom v nasledovnom období je ďalej posilňovať túto spoluprácu, a to najmä v oblasti údajov o cestujúcich v leteckej doprave (PNR – Passenger Name Record), kde sú zhromažďované aj údaje API, ktoré využívajú OHK PZ na medzinárodných letiskách v boji proti nelegálnej migrácii.

ÚHCP ďalej spolupracuje s MDV SR najmä v oblasti rozvoja infraštruktúry na medzinárodných letiskách. Cieľom do budúcnosti je najmä rozvoj spolupráce pri zavádzaní automatických systémov hraničnej kontroly na medzinárodných letiskách v SR.

ÚHCP, resp. MV SR spolupracuje v oblasti pohotovostných plánov na zvládanie krízových situácií príchodu veľkého počtu nelegálnych migrantov cez vonkajšiu hranicu aj s inými orgánmi, ktorými sú najmä MO SR, MZ SR a pod.

V oblasti výmeny informácií a analýz ÚHCP spolupracuje s inými organizačnými zložkami MV SR, MZVaEZ SR a MF SR najmä pri spracovávaní pravidelných dvojmesačných analytických správ o nelegálnej migrácii a bezpečnosti na hraniciach. Tieto analytické správy sú sprístupňované na intranetovej stránke ÚHCP pre všetky úrovne riadenia a v prípade požiadavky sú

³⁰ Usmernenia pre spoluprácu medzi pohraničnou strážou a colnými správami pracujúcimi na vonkajších hraniciach z roku 2013.

zasielané aj prispievajúcim zložkám. Okrem toho ÚHCP spracúva aj ročné a polročné strategické analýzy rizík nelegálnej migrácie na území SR, ktoré sú zasielané na MF SR, MZVaEZ SR, MÚ MV SR a MPSVaR SR.

V oblasti odhaľovania trestnej činnosti je medziagentúrna spolupráca na národnej úrovni realizovaná prostredníctvom MEKO³¹, ktorého členmi sú MV SR, MS SR, MO SR, MDV SR, GP SR a Slovenská informačná služba. Členovia MEKO sú viazaní dohodou vzájomne spolupracovať a poskytovať si pomoc pri eliminácii najmä organizovaných foriem trestnej činnosti.

V oblasti trestnej činnosti nelegálnej migrácie, prevádzachstva a obchodovania s ľuďmi je od roku 2002 vytvorená multidisciplinárna integrovaná skupina odborníkov zameraná na elimináciu nelegálnej migrácie, organizovaných foriem nedovoleného prekročenia štátnej hranice a obchodovania s ľuďmi, ktorej vedúcim je riaditeľ NJBPNM. Dňom 27. februára 2018 bola multidisciplinárna integrovaná skupina odborníkov premenovaná na NES-POL³². V rámci skupiny NES-POL je zabezpečovaná a pravidelne vyhodnocovaná súčinnosť zástupcov viacerých rezortných orgánov ako Slovenská informačná služba, GP SR, MO SR, Finančné riaditeľstvo SR, MÚ MV SR, sekcia kontroly a inšpekčnej služby MV SR a A PZ v Bratislave.

Podskupina zameraná na analýzu rizík a hrozieb nelegálnej migrácie a analýzu bezpečnosti na štátnej hranici v rámci národnej expertnej skupiny boja proti prevádzachstvu a obchodovaniu s ľuďmi zriadenej pri medzirezortnom Expertnom koordinačnom orgáne pre boj so zločinnosťou funguje od roku 2014 a je zložená zo zástupcov všetkých rezortov a úradov, ktorých činnosť sa dotýka legálnej a nelegálnej migrácie alebo rizík z nich vyplývajúcich. Zástupcovia ÚHCP organizujú a zúčastňujú sa zasadaní podskupiny, ktoré sa konajú 1x ročne. Činnosť podskupiny je zameraná na spracovanie Spoločnej medzirezortnej analytickej správy, ktorej účelom je poskytnutie komplexného obrazu o situácii v oblasti migrácie na území SR, za účelom prijímania spoločných rozhodnutí v rámci medzirezortnej spolupráce, pri unifikácii právnych noriem s cieľom zvýšiť úroveň vnútornej bezpečnosti na území SR. V tejto súvislosti je potrebná efektívnejšia spolupráca a aktívnejšie zapojenie jednotlivých rezortov do spracovávania predmetnej správy ako i definovanie spoločných rizík, vyplývajúcich nielen z nelegálnej migrácie, ale aj z legálnej migrácie, ktorá je v súčasnosti v SR na vzostupe.

6 Spolupráca s tretími krajinami

Z pohľadu SR je pri spolupráci s tretími krajinami dôležitým partnerom Ukrajina, keďže vonkajšia hranica SR s Ukrajinou je aj vonkajšou hranicou schengenského priestoru. Bilaterálna spolupráca s Ukrajinou je zameraná najmä na oblasť boja proti nelegálnej migrácii a reguláciu legálnej migrácie na spoločnej hranici.³³ Intenzívna spolupráca so Štátnou pohraničnou službou Ukrajiny prebieha v rámci hranično-splnomocneneckého aparátu. Pravidelné stretnutia hlavných hraničných splnomocnencov, zástupcov hlavných hraničných splnomocnencov, hraničných splnomocnencov a ich pomocníkov zabezpečujú neustálu výmenu informácií, priebežné vyhodnocovanie situácie na spoločných hraniciach, ako aj promptné riešenie prípadných incidentov a problémov.

Spolupráca ÚHCP a Štátnej pohraničnej služby Ukrajiny je upravená spoločným plánom rozvoja spolupráce, ktorý sa zameriava na spoluprácu v oblasti kontroly spoločnej hranice, operatívnu spoluprácu a výmenu informácií. Na základe niekoľkoročných skúseností realizovania aktivít z uvedeného plánu v praxi je možné pozitívne hodnotiť jeho prínos pre obe služby. Na základe uvedeného budú obe strany pokračovať v realizácii plánovaných aktivít a zároveň zabezpečia ich každoročné vyhodnocovanie a v dvojročných intervaloch aktualizáciu plánu.

³¹ Medzirezortný Expertný koordinačný orgán pre boj so zločinnosťou.

³² Národná expertná skupina boja proti prevádzachstvu a obchodovaniu s ľuďmi.

³³ Napr. na základe Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou o režime na slovensko-ukrajinských štátnych hraniciach, spolupráci a vzájomnej pomoci v hraničných otázkach.

Od roku 2010 začala v oblasti analýzy rizík a štatistík fungovať bilaterálna výmena informácií s Ukrajinou, pričom vymieňané informácie zahŕňajú viacero oblastí nelegálnej migrácie a dvakrát ročne sa uskutočňujú spoločné pracovné stretnutia analytikov. Predmetom pracovných stretnutí býva výmena informácií a analytických správ v oblasti nelegálnej migrácie s cieľom spoločne vyhodnotiť aktuálne hrozby na spoločnej hranici, a taktiež zdokonaľovanie výmeny informácií medzi hraničnými službami SR a Ukrajiny. Na centrálnej úrovni sa pravidelne vymieňajú štatistické údaje v schválenej forme. V uvedenej spolupráci budeme naďalej pokračovať najmä vzhľadom na integračné aktivity Ukrajiny vo vzťahu k EÚ.

Spolupráca s tretími krajinami je v oblasti zabezpečovania hraníc rozvíjaná najmä s krajinami na západnej balkánskej trase. V posledných rokoch SR pravidelne vysielala svojich policajtov na pomoc pri strážení srbských a macedónskych hraníc.

Dôležitým je tiež regionálne zoskupenie Salzburské fórum, v ktorom SR aktívne pôsobí. Ide o partnerstvo krajín centrálnej Európy, založené na základe iniciatívy Spolkového ministerstva vnútra Rakúskej republiky, s cieľom podpory bezpečnosti v danom regióne. Medzi jeho ďalších členov okrem SR a Rakúskej republiky patria Bulharská republika, Chorvátska republika, Česká republika, Maďarsko, Poľská republika, Rumunsko a Slovinská republika. V rámci Salzburského fóra pôsobí Skupina priateľov, v rámci ktorej sa na stretnutiach zúčastňujú i krajiny Západného Balkánu a Moldavská republika.

SR podporuje a rozvíja spoluprácu v oblasti boja proti nelegálnej migrácii aj s medzinárodnými organizáciami, najmä s Medzinárodným centrom pre rozvoj migračnej politiky (ICMPD), Organizáciou pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE), Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (IOM) a Úradom vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR).

Prioritným cieľom ICMPD je vypracovanie a realizácia dlhodobých stratégií pre zvládnutie fenoménu migrácie. Tieto stratégie majú za cieľ uľahčiť včasné varovanie, boj so základnými príčinami, harmonizáciu opatrení pre kontrolu vstupu a koordináciu cudzineckej, azylovej a utečeneckej politiky. ICMPD analyzuje súčasné a potenciálne migračné toky do európskych prijímajúcich krajín, sleduje a preskúmava situáciu v hlavných krajinách pôvodu migrantov a rozvíja opatrenia na zlepšenie rozpoznávania a kontroly migračných pohybov. Úlohy organizácie sú pravidelne analyzované a upravené riadiacou skupinou, v súlade s vývojom politického prostredia a migračných trendov. Príslušné rozhodnutia sa odrážajú v strategických dokumentoch schválených riadiacou skupinou a v ročných pracovných programoch a rozpočtoch.

OBSE je platformou pre nepretržitý dialóg medzi 57 účastníckymi štátmi. Svojimi aktivitami v oblastiach preventívnej diplomacie, kontroly zbrojenia a odzbrojenia, a postkonfliktnej obnovy prispieva k budovaniu spoločného európskeho bezpečnostného priestoru. Vecnou pôsobnosťou zastrešuje aj oblasť bezpečnosti a riadenia hraníc, ktoré sú integrálnou súčasťou systému EIBM. ÚHCP si uvedomuje rastúci význam úloh OBSE v kontexte bezpečnosti a riadenia hraníc v susediacich tretích krajinách a krajinách EÚ. Z uvedeného dôvodu bude ÚHCP aj naďalej prehlbovať a koordinovať spoluprácu s ústredím OBSE vo Viedni vo vecnej oblasti bezpečnosti a riadenia hraníc. V roku 2019 bude SR predsedajúcou krajinou v rámci tejto medzinárodnej organizácie, pričom bude v spolupráci s odborom nadnárodných hrozieb Sekretariátu OBSE organizovať plenárne stretnutie siete národných kontaktných bodov pre bezpečnosť a riadenie hraníc OBSE.

V oblasti realizácie humanitárnych transferov utečencov, ktorí potrebujú medzinárodnú ochranu spolupracuje SR s UNHCR a IOM (odchod utečencov a uznaných osôb pod ochranou UNHCR, ktorí sú vystavení hrozbe vyhostenia alebo potrebujú medzinárodnú ochranu do ukončenia procesu ich ďalšieho presídlenia, z krajiny ich dočasného pobytu na území SR a ich následné presídlenie do tretej krajiny).

Do budúcnosti sa naďalej ráta s aktívnou spoluprácou s organizáciami tretieho sektora v oblasti legálnej a nelegálnej migrácie.

7 Technické a operačné opatrenia v rámci schengenského priestoru

Opatrenia v rámci schengenského priestoru, ktoré súvisia s kontrolou hraníc a sú zamerané na lepšie riešenie nelegálneho prísťahovalectva a na boj proti cezhraničnej trestnej činnosti ÚHCP aplikuje podľa čl. 23 Kódexu schengenských hraníc, a to najmä formou realizácie bezpečnostno-represívnych akcií v rámci vnútrozemia SR, vykonávaných v súlade s internými predpismi MV SR pri kontrolách v rámci územia SR.

Bezpečnostno-represívne akcie sú zamerané najmä na odhaľovanie nelegálnej migrácie, nelegálneho zamestnávania, ako aj boja proti cezhraničnej trestnej činnosti cez vnútornú hranicu SR. Uvedené akcie sú vykonávané v rámci celoslovenskej pôsobnosti, vyhlasované riaditeľom ÚHCP alebo v rámci regionálnej pôsobnosti, vyhlasované riaditeľom RHCP v troch variantoch: pozemná komunikácia, železnica a miesta a objekty s predpokladaným výskytom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa zdržiavajú na území SR neoprávnene.

ÚHCP plánuje realizovať nákup motorových vozidiel so špeciálnym príslušenstvom vo vyhotovení dodávky verzie minibus s úpravou na transport zadržaných osôb. Motorové vozidlá budú využívané na plnenie služobných úloh ÚPZC, MJ PZ a RHCP. Doplnenie, resp. obmena vozového parku uvedeným typom vozidiel prispieje k zlepšeniu podmienok pri realizácii eskort väčšieho počtu štátnych príslušníkov tretích krajín naraz. Pri eskortovaní väčšieho počtu osôb by bolo možné vo väčšine prípadov upustiť od použitia „sprievodného vozidla“, vzhľadom na skutočnosť, že väčšia kapacita vozidla a špeciálna úprava by umožňovala aj prevoz väčšieho počtu eskortujúcich policajtov. Motorové vozidlá budú využívané na prevoz a eskortovanie štátnych príslušníkov tretích krajín v rámci celého procesu prípravy a realizácie nútených návratov na území SR. V praxi ide o realizáciu úkonov od nájdenia nelegálneho migranta, vydania rozhodnutia o administratívnom vyhostení, vydania rozhodnutia o zaistení, umiestnenie v ÚPZC až po realizáciu výkonu jeho vyhostenia z územia SR. Nákup motorových vozidiel ÚHCP plánuje realizovať a financovať v rámci existujúcich finančných nástrojov EÚ, ktorými sú Fond pre azyl, migráciu a integráciu ako aj pripravovaný finančný nástroj - Fond pre migráciu a azyl (2021 – 2027).

V záujme zachovania úzkej a intenzívnej spolupráce so susednými štátmi boli do hranično-splnomocneneckej činnosti zapojené aj KR PZ, ktorých riaditelia pôsobia ako hraniční splnomocnenci pre príslušný úsek vnútornej hranice v rámci svojej územnej pôsobnosti. Prostredníctvom krajských riaditeľstiev je zabezpečovaný výkon spoločných hliadok v prihraničných územiach vnútorných hraníc. Činnosť spoločných hliadok je zameraná najmä na predchádzanie cezhraničnej trestnej činnosti, ochranu verejného poriadku, boj proti organizovanej trestnej činnosti, nelegálnej migrácii a výkon pátrania po osobách a veciach. Krajské riaditeľstvá PZ úzko spolupracujú s RHCP, ktorých riaditelia pôsobia ako zástupcovia hraničných splnomocnencov pre príslušný úsek vnútornej hranice v rámci svojej územnej pôsobnosti.

Vyššie uvedená spolupráca podlieha každoročnému vyhodnoteniu na najvyššej úrovni hranično-splnomocneneckého aparátu, t.j. na úrovni riaditeľov služieb hraničnej a cudzineckej polície partnerských krajín. Hlavný hraničný splnomocnenec SR, prostredníctvom ministra vnútra SR, každoročne do konca marca predkladá vláde SR správu o činnosti splnomocnenca a dosiahnutých výsledkov za obdobie predchádzajúceho roka.

V záujme zachovania vysokej úrovne pripravenosti príslušníkov PZ na výkon služby v spoločných hliadkach na slovensko-poľskej štátnej hranici boli vypracované vzdelávacie moduly odbornej prípravy príslušníkov PZ a príslušníkov Hraničnej stráže Poľskej republiky. Koncepcia školení je založená na báze postupnosti s cieľom zvyšovania profesionality výkonu služby príslušníkov oboch strán v spoločných hliadkach. Periodické školenia odsúhlasili KR PZ Žilina a KR PZ Prešov a školenia metodicky zabezpečujú SOŠ PZ Pezinok v spolupráci so školiacim strediskom Hraničnej stráže Lubaň – Poľsko.

8 Navracanie štátnych príslušníkov tretích krajín

Hromadný prílev nelegálnych migrantov do schengenského priestoru počas migračnej krízy (ako v roku 2015) si zo strany kompetentných orgánov vyžaduje razantnejšiu realizáciu opatrení na obmedzenie ich pohybu a pobytu v schengenskom priestore. Účinné navracanie nelegálnych migrantov je jedným z kľúčových opatrení v boji proti nelegálnej migrácii.

Medzi najefektívnejšie právne inštitúty, ktoré v súčasnosti riešia nelegálnu migráciu, patrí readmisia osôb, ktorá má charakter sankčného opatrenia. Readmisné dohody upravujú podmienky odovzdávania a preberania osôb, ktoré vstúpili alebo sa zdržiavajú na území ČŠ nelegálne. Readmisná politika SR je rozvíjaná a implementovaná v súlade s readmisnou politikou EÚ. SR ako ČŠ, je viazaná všetkými dohodami o readmisii uzatvorenými na úrovni EÚ s tretími krajinami. Na základe splnomocnenia uvedeného v každej takejto dohode, je SR oprávnená uzatvoriť bilaterálny protokol na vykonávanie príslušnej dohody, ktorým sa upravujú osobitosti vykonávania readmisnej dohody medzi SR a treťou krajinou.

Bilaterálna politika SR v oblasti uzatvárania readmisných dohôd závisí od situácie v oblasti nelegálnej migrácie. V súčasnosti má SR uzatvorených 17 bilaterálnych readmisných dohôd.

Na vonkajšej hranici SR s Ukrajinou je readmisia osôb uplatňovaná prostredníctvom Dohody medzi Európskym spoločenstvom a Ukrajinou o readmisii osôb, pričom v procese finalizácie je bilaterálny readmisný protokol medzi vládou SR a Kabinetom ministrov Ukrajiny.

Efektívnosť implementácie readmisných dohôd je vyhodnocovaná na základe relevantných štatistických údajov, v ktorých zbere a posudzovaní bude SR pokračovať i v ďalšom období.

SR identifikuje potrebu otvárať rokovania o bilaterálnych readmisných dohodách, ako aj o protokoloch na vykonávanie dohôd EÚ, na základe priebežného monitorovania, spracúvania a vyhodnocovania situácie v oblasti nelegálnej migrácie, pričom sa zameriava na krajiny, ktoré sú pôvodcami najväčšieho počtu nelegálnych migrantov prichádzajúcich na územie SR.

Kľúčovou sa javí úzka spolupráca s krajinami pôvodu nelegálnych migrantov, no nielen na úrovni zmluvnej, ale najmä v oblasti praktickej spolupráce v oblasti readmisii a tranzitu.

Danú spoluprácu bude SR i do budúcnosti prehĺbovať a v maximálnej miere podporovať vyjednávanie vedené s tretími krajinami v mene EÚ, nielen v oblasti readmisných dohôd, ale i v oblasti dohôd na úrovni EÚ, akými sú tzv. Spoločné operačné postupy, či ďalšie obdobné medzinárodné dohody. Tieto budú i naďalej dôležitým nástrojom na vykonávanie úspešnej politiky návratu nelegálnych migrantov.

Právny základ realizácie návratov štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorým bolo vydané rozhodnutie o návrate, tvorí zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“). Zákon o pobyte cudzincov upravuje dôvody, formy a spôsoby vykonávania návratov.

Výber najvhodnejšej formy návratu spočíva v rýchlom a adekvátnom rozhodnutí príslušného policajného útvaru vzhľadom na osobitnú situáciu a postavenie štátneho príslušníka tretej krajiny v danom momente. Za účelom čo najlepšieho rozhodnutia sa využívajú prostriedky ako preverenie osoby v IS, výpoveď osoby, zváženie zistených informácií vzhľadom na aktuálnu právnu úpravu, spolupráca so zainteresovanými štátmi EÚ, prípadne spolupráca s mimovládnyimi organizáciami.

Spôsob realizácie návratov z územia SR závisí predovšetkým od krajiny, do ktorej je štátny príslušník tretej krajiny navracaný, pričom môže byť vykonaný letecky alebo pozemným tranzitom.

Problematika návratov úzko súvisí s vývojom bezpečnostnej situácie v EÚ, s vývojom migračných tokov, ako aj so situáciou v krajinách pôvodu štátnych príslušníkov tretích krajín, a preto sa musí týmto vplyvom komplexne prispôbovať. Ak na základe aplikačnej praxe alebo

prípadných zmien vyplývajúcich z európskej právnej úpravy (napr. odporúčanie Komisie týkajúce sa zaistenia účinnejších návratov pri vykonávaní smernice 2008/115/ES) vznikne potreba zmeny národnej právnej úpravy, ÚHCP ako gestor zákona o pobyte cudzincov dokáže pružne reagovať. Poslednou takouto reakciou bola novela zákona o pobyte cudzincov zákonom č. 108/2018 Z. z., ktorá v sebe zahŕňa potrebné zmeny súvisiace s realizáciou návratov z územia SR.

9 Použitie najmodernejších technológií

Neustále sa zvyšujúci počet cestujúcich, ktorí prekračujú vonkajšie hranice schengenského priestoru spolu s hrozbami terorizmu a páchania inej závažnej trestnej činnosti súvisiacej s prekračovaním hraníc, vytvára výzvy pre nasadzovanie nových postupov a technológií k vykonávaniu hraničných kontrol.

Posledná výrazná zmena, ktorá nastala v procese vykonávania hraničných kontrol súvisí so zavedením povinného preverovania osôb s právom voľného pohybu podľa práva Únie vo všetkých relevantných databázach. Touto zmenou zanikol inštitút minimálnej hraničnej kontroly, čo malo výrazný vplyv na technológiu a dĺžku trvania hraničných kontrol. Táto nová situácia podporuje nasadzovanie automatických hraničných kontrol, najmä na medzinárodných letiskách. SR už spustila procesy na obstaranie automatických hraničných brán na Letisku M. R. Štefánika. V súvislosti so zavedením povinnosti čítania čipov v cestovných dokladoch bola v lustračnej konzole pre mobilné zariadenia (CLKm) v roku 2018 doplnená nová funkcionálna. Potenciál využívania tejto technológie je však oveľa širší najmä s prihliadnutím na úspešnú pilotnú prevádzku a snahu PZ rozšíriť používanie CLKm na ostatné služby PZ. S cieľom zefektívnenia kontrol migračných tokov vo vnútrozemí je preto žiaduci ďalší rozvoj CLKm. Ide najmä o dopracovanie aplikácie v oblasti lustrácie vozidiel, v pátracích evidenciách, ako aj lustrácie všetkých objektov (osôb, vozidiel, dokladov) v evidenčných IS, zobrazovanie detailov kandidátov na HIT (kandidátov na pozitívnu lustráciu). Takéto rozšírenie softvérového vybavenia CLKm umožní využívanie mobilných zariadení všetkými službami PZ. Využitelnosť zariadení vidíme aj v prípade, že dôjde k dočasnému obnoveniu kontrol na vnútorných hraniciach. Je treba preto vykonať aj nákup ďalších zariadení, ktoré nemusia byť bezúčelne odložené pre prípady dočasného obnovenia kontrol na vnútorných hraniciach, ale pri realizácii požadovaných úprav aplikácie sa môžu plnohodnotne využívať pri kontrolách vo vnútrozemí.

Jednou z najväčších výziev v nasledovnom období je implementácia opatrení z tzv. „balíka inteligentných hraníc“, ktorého súčasťou je európsky systém zaznamenávania vstupu/výstupu štátnych príslušníkov tretích krajín (Entry Exit System - EES) a európsky systém o cestovných povoleniach (ETIAS). SR ako ČS bude musieť pripraviť personál nielen pre technickú oblasť, ale aj plnenie gesčných úloh pri tvorbe a prevádzkovaní predmetných IS. S prihliadnutím na uvedené plánované aktivity je treba nielen stabilizovať súčasný personál v rámci ÚHCP, ale tento, vzhľadom k novým výzvam, adekvátne posilniť a materiálne zabezpečiť.

Vzhľadom na náročnosť prevádzkového riadenia systémov, zabezpečenie kvality vkladaných a zbieraných údajov, zabezpečenie vzájomnej interoperability, či poskytovanie podpory ČS je žiaduce, aby sa kompetencie nedelili medzi viaceré subjekty, ale aby ich zastrešovala jedna organizácia. Vybudovanie nových IS a úprava tých existujúcich je jedným z kľúčových kompenzačných opatrení, ktoré prispievajú k udržaniu vysokej úrovne bezpečnosti v rámci priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti EÚ, a preto je nevyhnutné venovať im náležitú pozornosť.

Zriadenie európskej agentúry na prevádzkové riadenie rozsiahlych IS v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (EU LISA) bolo logickou reakciou na nadnárodnej úrovni. Z postupného rozširovania kompetencií agentúry vyplýva, že rozsiahlosť systémov a úloh, ktoré bude agentúra zabezpečovať a vykonávať, sa bezprostredne priemetne aj na jednotlivé ČS. Môžeme teda očakávať, že plánovaný rozvoj nadnárodných IS sa určite odzrkadlí i na národnej úrovni pri budovaní nových IS a nevyhnutných úpravách tých existujúcich. Rozšírenie kompetencií agentúry a

k nemu plánované navýšenie personálnych kapacít, určite prinesie zvýšenú interakciu smerom k ČŠ. Aplikovanie stratégie inteligentných hraníc zahŕňa informatizáciu v tak veľkom rozsahu, že zvládnutie celého komplexu nových úloh nebude možné riešiť ad-hoc.

Zvyšovanie nárokov na analýzu rizík so sebou prináša i vyššie nároky na kvalitu zdrojov informácií. Aktivity ÚHCP boli preto smerované k získavaniu relevantných a objektívnych informácií pre potreby analýzy rizík. Informácie sú v rámci ÚHCP systematicky a cieľavedome zbierané. Získané informácie týkajúce sa migrácie na území SR sú triedené a spracúvané v príslušných IS a hláseniach za príslušný operačný deň. Informácie vkladané do IS MV SR a PZ patria k najčastejšie využívaným zdrojom pri tvorbe analýzy rizík. ÚHCP je gestorm viacerých IS, ktorých obsah je determinovaný špecializáciou služby hraničnej a cudzineckej polície.

Jedným zo základných zdrojov informácií je IS MIGRA, ktorý umožňuje evidenciu prípadov cudzincov v postupnej hierarchii riešenia v rámci útvarov. Identifikácia osôb je založená na paralelnom vyhľadávaní a porovnávaní daktyloskopických odtlačkov prstov vo viacerých databázach. IS MIGRA je integrovaný od jeho spustenia do prevádzky v roku 2010 na AFIS a EURODAC a od roku 2015 na INTERPOL. Potenciál vyplývajúci z integrácie na daktyloskopické IS plánujeme naďalej rozvíjať najmä integráciou na CS VIS a SIS. Tento IS možno považovať za špecifický nástroj, ktorý je prínosom z hľadiska tvorby migračnej politiky SR. Informácie, ktoré v súčasnej dobe poskytuje pracovníkom ÚHCP, ale aj pracovníkom MÚ MV SR, neboli nikdy predtým dostupné v komplexnejšej podobe. IS MIGRA možno považovať za nosný zdroj informácií týkajúcich sa nelegálnej migrácie. IS MIGRA môžu vo vymedzenom rozsahu využívať aj ostatné služby PZ, čím sa systém stáva dôležitým nástrojom nielen pre službu hraničnej a cudzineckej polície. Na základe odporúčaní zo schengenských hodnotení vzdušnej a pozemnej hranice v roku 2012 a 2013 bol prístup k údajom z IS MIGRA umožnený všetkým zložkám PZ aj prostredníctvom CLK. Táto skutočnosť prispieva k lepšej súčinnosti v rámci PZ a ovplyvňuje i vývoj bezpečnostnej situácie. Vzhľadom na vyššie uvedené, ale aj na skutočnosť, že IS MIGRA bol financovaný z fondov EÚ, je potrebné naďalej zabezpečiť udržateľný rozvoj tohto IS a vytvoriť také podmienky, aby ho bolo možné flexibilne aktualizovať v závislosti od zmien v IS, na ktoré je integrovaný, zmien v národnej a európskej právnej úprave a tiež pružne reagovať na úlohy vyplývajúce z aplikačnej praxe.

V súvislosti so zmenou právnej úpravy EÚ k EURODAC-u bola v priebehu roka 2015 spustená nová verzia IS MIGRA. V súčasnosti EU LISA pripravuje ďalšie zmeny ktoré, si vyžadujú vykonanie úprav na strane IS MIGRA a národného rozhrania EURODAC. Rozširovanie informácií v EURODAC naznačuje, že vytvorenie spoločného IS MIGRA pre všetky zainteresované subjekty s integráciou na EURODAC bolo správne rozhodnutie.

IS MIGRA zabezpečil dostatočne flexibilný prístup k údajom o nelegálnej migrácii, avšak po vstupe SR do schengenského priestoru neustále narastá dopyt po údajoch k legálnej migrácii. Tento trend súvisí s rastúcou medzinárodnou mobilitou, je preto treba v nadchádzajúcom období zabezpečiť aj flexibilnejší prístup k údajom z IS ECU.

ÚHCP plní úlohy vo vzťahu k SIS ako gestor evidencie nežiaducich osôb, ktorá je zdrojovým IS pre záznamy SIS k odopretiu vstupu. Z toho dôvodu je potrebné i naďalej zabezpečiť pravidelnú kontrolu záznamov, predovšetkým na úrovni národnej databázy tak ako to vyplýva z aktualizovaného katalógu odporúčaní pre správne uplatňovanie schengenského acquis a najlepšie postupy (SIS).

Povinnosť ČŠ vkladat' daktyloskopické odtlačky prstov do SIS umožní jednoznačnú identifikáciu osôb, na ktoré existuje záznam v SIS, a ktoré si cielene menia osobné údaje. SR už začala systematicky prispievať vkladáním daktyloskopických odtlačkov prstov pri nežiaducich osobách. V nasledujúcom období bude potrebné zabezpečiť úpravu CLK a CLkm za účelom umožnenia preverovania podľa daktyloskopických odtlačkov v SIS.

Vzhľadom na zmeny v práve EÚ, vyvolané v rámci riešenia problematiky návratov bude potrebné v závislosti od zmien v SIS implementovať nové funkcionality v NSIS, IS MIGRA a IS INBO.

V uplynulom období sa ukázalo, že je veľmi dôležité vytváranie personálnych a technických kapacít na zabezpečenie flexibility pri aplikácii reštriktívnych opatrení Bezpečnostnej rady OSN. Tieto opatrenia bude naďalej nevyhnutné na národnej úrovni aplikovať prostredníctvom IS INBO. Zvýšená pozornosť bola tejto agende venovaná počas predsedníctva SR v Rade EÚ. V tejto súvislosti boli vykonané úpravy IS INBO a SR naďalej aktualizuje databázu SIS v závislosti od zmien v reštriktívnych opatreniach, ktoré boli vydané počas predsedníctva SR v EÚ.

Vstupom SR do schengenského priestoru udeľovanie víz prešlo do kompetencie MZVaEZ SR. Na strane MV SR SR sú vykonávané bezpečnostné previerky žiadateľov o víza. V praxi to znamená, že po prijatí žiadosti pracovník ZÚ SR, prípadne policajt na HP vloží všetky dostupné údaje a naskenované podporné doklady do IS VIS. Na oddelení centrálného vízového orgánu odboru cudzineckej polície ÚHCP sú vykonávané bezpečnostné previerky v IS MV SR, a v prípade, ak ide o konzultáciu podľa čl. 22 vízového kódexu je vykonaná bezpečnostná previerka prostredníctvom konzultačnej siete VISMAIL v príslušnom ČŠ. Informácie, ktoré sú zhromažďované ZÚ SR v rámci svojej činnosti sú potrebné pri rozhodovaní pri vydaní stanoviska k udeleniu víz, a preto naďalej je treba vykonávať operatívne návštevy vybraných ZÚ SR, zamerané na priamu výmenu informácií z hľadiska analýzy hrozieb nelegálnej migrácie, priamo v danej krajine.

Za účelom zhromažďovania, uchovávanía a poskytovania informácií o cudzincoch, ktorým bol povolený pobyt na území SR, informácií o konaní povolenia pobytu cudzincov a ich osobných údajov bol v roku 2004 zriadený IS ECU. Časté a výrazné zmeny v právnej úprave vyplývali a vyplývajú predovšetkým z povinnosti SR transponovať do slovenského právneho systému právne akty EÚ. Do zákona o pobyte cudzincov bolo transponovaných viacero právnych aktov EÚ ako sú smernice, nariadenia upravujúce oblasť legálnej a nelegálnej migrácie. Zmena právnej úpravy bola tiež realizovaná vzhľadom na aktuálne problémy a požiadavky praxe cudzineckej agendy. Všetky tieto zmeny sa odrazili aj na zmene IS ECU a vyžiadali si jeho viacnásobnú úpravu. Z dôvodu veľkého množstva zmien sa stal neprehľadným. Kompatibilita výstupných údajov nie je na požadovanej úrovni. Výber dát, resp. spracovanie určitých špecifických výstupov, je náročný. Výstupy systému nezodpovedajú požiadavkám a potrebám EUROSTATU. Na základe uvedeného bude vypracovaný projekt na vybudovanie nového IS ECU, ktorým sa zabezpečí efektívne, spoľahlivé a účinné uplatňovanie zákona o pobyte cudzincov, medzinárodnej a európskej právnej úpravy v oblasti uchovávanía, spracovávanía a poskytovania údajov o pobyte cudzincov na území SR. Nový systém prispeje k zefektívneniu, skvalitneniu a urýchleniu činnosti policajtov ÚHCP pri vkladaní, uchovávaní a spracovávaní dát o cudzincoch. Uchovávané dáta budú prehľadnejšie, vkladanie údajov bude časovo a vecne menej náročnejšie. Zabezpečí sa kompatibilita a presnosť výstupných dát. Nový systém zefektívni komunikáciu medzi štátnymi orgánmi, samosprávami a spracovávanie výstupných dát podľa potrieb a požiadaviek EÚ (EUROSTAT).

Zároveň do doby vybudovania nového IS je potrebné zabezpečiť udržateľný rozvoj a údržbu v súčasnej dobe používaného IS ECU v súvislosti so zmenami v EÚ a národnej právnej úprave. MV SR môže spracúvať údaje len v súlade so zákonom a pri zmene právnej úpravy je často potrebná úprava existujúcich IS. Absencia servisnej zmluvy neumožňuje flexibilne reagovať na zmeny v právnej úprave, ale aj požiadavky z aplikačnej praxe.

10 Mechanizmus kontroly kvality

SR plne podporuje systém schengenského hodnotenia členských štátov, nakoľko to slúži na priebežné monitorovanie stupňa implementácie schengenského acquis priamo v teréne. Na druhej

strane schengenského hodnotenia je aj platformou pre ďalší rozvoj schengenského acquis, najmä cez príklady najlepšej praxe v určitých konkrétnych prípadoch. SR participuje na vykonávaní schengenského hodnotenia v členských štátoch vysielať svojich národných expertov. V rokoch 2016 a 2017 sa naši národní experti zúčastnili na jednom schengenskom hodnotení v oblasti pozemných hraníc a vzdušných hraníc.

Cieľom v nasledovnom období je ďalej posilňovať participáciu národných expertov na schengenských hodnoteniach v členských štátoch. Úlohou by malo byť zvyšovanie počtu národných expertov, ktorí budú k dispozícii pre vykonávanie schengenských hodnotení.

SR bude zároveň v roku 2019 (v mesiacoch október a november) podrobená ďalšiemu opätovnému schengenskému hodnoteniu, ktoré sa vykonáva v periodicite 5 rokov. Cieľom je preto zabezpečiť maximálnu pripravenosť všetkých inštitúcií a personálu na úspešné zvládnutie tohto schengenského hodnotenia.

SR takisto podporuje inštitút posudzovania zraniteľnosti, ktorý na základe rozšíreného mandátu vykonáva agentúra Frontex. Posudzovanie zraniteľnosti je ďalším nástrojom na úspešné zdokonaľovanie riadenia vonkajších hraníc v EÚ.

V oblasti kontroly kvality na národnej úrovni sa na základe ročného plánu vykonávajú kontroly správnej implementácie schengenského acquis v oblasti implementácie EIBM. Tento plán je vydávaný každoročne vo forme rozkazu prezidenta PZ, kde sú stanovené konkrétne útvary, kde sa bude vykonávať takáto kontrola. Závety z vykonaných kontrol slúžia na prijímanie konkrétnych opatrení na odstránenie nedostatkov, ak boli identifikované.

V roku 2016 ÚHCP obmenil a doplnil na vonkajších hraniciach SR s Ukrajinou kamerový systém na piatich hraničných priechodoch³⁴. Cieľom dobudovania a obmeny kamerového systému bola možnosť objektívneho posúdenia vzniku čakacích dôb na hraničných priechodoch a následné prijímanie okamžitých nápravných opatrení zo strany nadriadených orgánov. Zabezpečenie obmeny a doplnenia kamerového systému znížilo aj potenciálne korupčné správanie, zvýšilo bezpečnosť občanov, príslušníkov colnej správy a príslušníkov PZ a prispieva k zlepšeniu komunikácie a prístupu verejných činiteľov k občanom počas vybavovacieho procesu na hraničných priechodoch.

11 Mechanizmy solidarity

ÚHCP má v rámci rozpočtu MV SR na rozpočtový rok 2018 samostatne vyčlenené finančné prostriedky v podprograme 0D60102 (Bezpečnosť Schengenského priestoru) v celkovej výške (za kategóriu 600 – bežné výdavky na všetkých kódoch zdroja) 36 407 405,20 €.

Ďalším zdrojom financovania sú prostriedky EÚ - Fond pre vnútornú bezpečnosť, kde boli pre ÚHCP vyčlenené prostriedky vo výške 3 475 659,33 €. Tieto finančné prostriedky sú naplánované na výmenu materiálno-technického vybavenia na vykonávanie hraničnej kontroly, modernizáciu vozidlového parku, obmenu prístrojov na nočné videnie, nákupu špeciálneho monitorovacieho vozidla, nákupu automatických hraničných brán (ABC Gates) a zabezpečenie jazykového vzdelávania.

---

³⁴ Projektu CBC01017 „Zlepšenie technických a vzdelávacích kapacít na urýchlenie vybavovacieho procesu na spoločnej slovensko-ukrajinskej hranici“ financovaný z Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu SR.

12 Vzdelávanie

Vzdelávanie policajtov treba vnímať ako systematický, plánovaný a organizovaný proces, v ktorom dochádza k zmene správania policajtov, formovaniu a modifikácii ich postojov a motivácie, zvyšovaniu úrovne teoretických vedomostí a praktických zručností potrebných na výkon služobnej činnosti. Pre zabezpečenie každodenného kvalitného výkonu štátnej služby je priam nevyhnutnosťou, aby policajti spĺňali požadovanú úroveň odbornej spôsobilosti a psychickej odolnosti.

V súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z Kódexu schengenských hraníc je ČŠ povinný nasadiť na vykonávanie kontroly hraníc dostatočný počet personálu. Týmto personálom majú byť špecializovaní príslušníci pohraničnej stráže, ktorí sú riadne vyškolenými odborníkmi v oblasti kontroly hraníc. Požiadavky na zabezpečenie odbornej prípravy príslušníkov pohraničnej stráže sú uvedené v CCC³⁵, ktorý vypracúva a rozvíja agentúra Frontex.³⁶

Vzhľadom na skutočnosť, že pomoc ČŠ pri odbornej príprave príslušníkov vnútroštátnej pohraničnej stráže patrí medzi základné úlohy agentúry Frontex³⁷, CCC boli po prvýkrát vypracované v roku 2003, implementované v roku 2004 a odvtedy ich agentúra Frontex pravidelne aktualizuje. Vzhľadom na životný cyklus vývoja CCC agentúra začiatkom roka 2016 rozhodla o začatí štvrtej aktualizácie, ktoré bolo dovŕšené a schválené v júni 2017 pri príležitosti Európskeho dňa pohraničnej stráže. Posledná aktualizácia bola zameraná na zosúladenie CCC so SKR pre PS a na aktualizáciu obsahu. CCC sledujú úrovne 4 a 5 SKR pre PS. Ťažiskom boli najmä záležitosti súvisiace so základnými právami a nové výzvy v oblasti zabezpečenia a riadenia hraníc v EÚ. Po úspešnom ukončení základnej odbornej prípravy podľa CCC policajti v deň absolvovania nadobúdajú pracovné kompetencie v súlade so SKR pre PS, ktoré sú potrebné na vykonávanie príslušných služobných úloh. Cieľom takýchto spoločných učebných osnov je presadzovať najprísnejšie normy a najlepšie postupy pri vykonávaní právnych predpisov EÚ v oblasti riadenia hraníc. Členské štáty majú povinnosť začleniť CCC do odbornej prípravy, ktorú poskytujú príslušníkom svojej vnútroštátnej pohraničnej stráže a pracovníkom zapojeným do úloh súvisiacich s návratom. Základná odborná príprava policajtov služby hraničnej a cudzineckej polície sa vykonáva na SOŠ PZ Košice, ktorá ako jediná v SR bola určená na takéto vzdelávanie. Do učebných osnov na SOŠ PZ Košice pre hraničnú a cudzineckú políciu boli CCC v plnej miere zapracované.

Vzdelávanie tzv. 2. stupňa policajného vzdelania pre službu hraničnej a cudzineckej polície sa taktiež vykonáva na SOŠ PZ Košice. Je určené pre policajtov, služobne zaradených na funkciách, kde sa vyžaduje určitý stupeň riadenia policajtov a rozhodovacej činnosti (napr. pre vykonávanie funkcie vedúceho zmeny na základných útvaroch). Predmetom vzdelávania sú okrem manažérskych zručností aj oblasti ochrany ľudských práv a správneho konania.

Vysokoškolské vzdelávanie pre službu hraničnej a cudzineckej polície je zabezpečované A PZ prostredníctvom Katedry európskeho integrovaného riadenia hraníc. Vykonanie štátnej skúšky v špecializácii hraničná a cudzinecká polícia je možné v bakalárskom študijnom programe v rámci predmetu Teória a prax služby hraničnej a cudzineckej polície. Uvedený stupeň vzdelania je na úrovni 6 SKR pre PS. V magisterskom štúdiu možnosť ukončenia štátnou skúškou z príslušného predmetu pre službu hraničnej a cudzineckej polície absentuje.

Ďalšie vzdelávania policajtov služby hraničnej a cudzineckej polície je vykonávané s cieľom zabezpečiť požadovanú úroveň vedomostí a praktických zručností policajtov služby hraničnej a cudzineckej polície na príslušných funkčných úrovniach. V nadväznosti na uvedené je každoročne spracovávaný rozkaz riaditeľa ÚHCP, ktorým sa vydáva plán realizácie ďalšieho vzdelávania policajtov služby hraničnej a cudzineckej polície.

³⁵ Spoločné učebné osnovy pre základnú odbornú prípravu príslušníkov pohraničnej stráže (Common Core Curriculum).

³⁶ Pozri čl. 15 a 16 nariadenia č. 2016/399 a čl. 36 ods. 5 2016/1624 o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii.

³⁷ čl. 8 ods. 1 písm. p) nariadenia č. 2016/1624 o európskej pohraničnej a pobrežnej strážii.

V rámci uvedeného systému ďalšieho vzdelávania je okrem odborných vzdelávacích aktivít zabezpečované jazykové vzdelávanie na všetkých úrovniach riadenia služby hraničnej a cudzineckej polície. Výučba cudzích jazykov (anglický, ruský a ukrajinský) v troch rôznych úrovniach podľa spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (CEFR) je realizovaná na základe grantovej zmluvy uzatvorenej medzi MV SR a PLUS Academiou SK. Schválený projekt je financovaný z Fondu pre vnútornú bezpečnosť na obdobie do júna 2021. Cieľom na nasledujúce obdobie je pokračovať v jazykovom vzdelávaní policajtov služby hraničnej a cudzineckej polície.

V nadväznosti na činnosť zahraničnej jednotky PZ sa podľa čl. 7 a nasl. nariadenia MV SR č. 37/2017 o zahraničnej jednotke PZ uskutočňuje príprava pre členov zahraničnej jednotky PZ. Jazykovú prípravu tvorí kurz anglického jazyka zameraný na rozšírenie znalostí z odbornej terminológie v oblasti EIBM a zabezpečuje ju po dohode s ÚHCP katedra jazykov A PZ alebo SOŠ PZ. Prezenčný jazykový kurz sa orientuje na špecifickú problematiku v rozsahu 80 vyučovacích hodín v období dvoch týždňov. Odbornú prípravu tvorí teoretická príprava a na základe rozhodnutia ÚHCP aj výkon štátnej služby na základných útvaroch PZ dislokovaných na vonkajšej hranici EÚ. Od roku 2017 prebieha odborná príprava na profil č. 14 „registrácia a snímanie odtlačkov prstov“ podľa rozhodnutia Riadiacej rady 38/2016, ktorým sa stanovujú profily a celkový počet príslušníkov pohraničnej stráže a ostatného personálu, ktorý ma byť k dispozícii pre tímy európskej pohraničnej a pobrežnej stráže. V súčasnosti je preškolených 115 policajtov rôznych služieb, zámerom je preškoliť všetkých príslušníkov PZ zaradených do personálnej databázy zahraničnej jednotky PZ. Priebežne podľa vyslaní počas roka prebieha operatívne odborné školenie pre policajtov, ktorí majú byť nasadení na plnenie úloh pri zabezpečovaní EIBM ČŠ a kontroly hraníc na území tretích štátov.

Účasťou policajtov na rôznych vzdelávacích aktivitách, organizovaných najmä agentúrou Frontex, ale aj inými orgánmi, agentúrami a inštitúciami, sa zabezpečuje zvyšovanie interoperability a profesionality personálu zaoberajúceho sa opatreniami vyplývajúcimi z európskeho integrovaného riadenia hraníc. Vyplývajúc z rozhodnutia Riadiacej rady 38/2016, ktorým sa stanovujú profily a celkový počet príslušníkov pohraničnej stráže a ostatného personálu, ktorý ma byť k dispozícii pre tímy európskej pohraničnej a pobrežnej stráže agentúra Frontex pravidelne organizuje školenia k vybraným profilom s cieľom vyškolenia 5 000 policajtov a iného príslušného personálu. S rastúcim dôrazom na základné práva agentúra Frontex organizuje kurz pre školiteľov základných práv, kde SR nominovala účastníka, ktorý sa po úspešnom absolvovaní deviatich modulov kurzu a hodnotiaceho stretnutia stane certifikovaným školiteľ agentúry Frontex v oblasti základných práv.

13 Základné práva

Ochrana základných ľudských práv musí byť zabezpečená v rámci všetkých aktivít týkajúcich sa riadenia vonkajších hraníc.

Uznesením vlády SR č. 71/2015 bola schválená „Celoštátna stratégia ochrany a podpory ľudských práv v SR“ (ďalej len „stratégia“). Uvedeným uznesením bolo uložené podpredsedovi vlády a ministrovi vnútra plniť úlohy uvedené v stratégii a vychádzať zo stratégie pri tvorbe, aktualizácii a implementácii verejných politík a uplatňovať priority stratégie vo všetkých strategických a programových dokumentoch vlády SR a verejných politikách.

Oblasť ochrany základných ľudských práve je zahrnutá vo všetkých učebných osnovách policajného vzdelávania. Navyše sa vykonávajú osobitné vzdelávacie kurzy v oblasti ochrany ľudských práv. Lektorská činnosť v takýchto prípadoch je zabezpečovaná najmä organizáciami z tretieho sektora.

ÚHCP má uzatvorené memorandum o porozumení s pobočkou UNHCR so sídlom v Budapešti. Cieľom tohto memoranda je zabezpečiť spoluprácu pri poskytovaní pomoci osobám,

ktoré boli v rámci aktivít riadenia hraníc identifikované ako osoby, ktoré potrebujú medzinárodnú alebo inú adekvátnu ochranu.

ÚHCP prijíma aj ďalšie opatrenia najmä v prevencii potlačania základných ľudských práv osôb v rámci aktivít riadenia vonkajších hraníc. V roku 2017 bol dokončený projekt, ktorý bol financovaný z Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu SR. V rámci tohto projektu bol aj modernizovaný kamerový systém na všetkých hraničných priechodoch na pozemnej vonkajšej hranici s Ukrajinou. Bola rozšírená kapacita dátového úložiska, kedy je možné až 90 dní spätne preveriť situáciu, ktorá sa udiala počas vykonávania hraničnej kontroly na hraničnom priechode.

K ochrane základných práv v oblasti riadenia vonkajších hraníc prispieva aj činnosť verejného ochrancu práv, ktorý sa ako nezávislý orgán podieľa na ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánov verejnej správy, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu.

K ochrane základného práva na ochranu osobných údajov prispieva aj spolupráca s UOOU SR, ktorý vykonáva nezávislý dozor nad ochranou osobných údajov spracúvaných príslušnými orgánmi pri plnení úloh v oblasti riadenia hraníc. Tieto orgány príslušné v oblasti riadenia hraníc musia garantovať plnenie bezpečnostných opatrení pri práci s osobnými údajmi a je ich povinnosťou zabezpečovať pre svojich zamestnancov aj vzdelávanie (špecializované kurzy) v oblasti ochrany osobných údajov.

Ďalšou oblasťou je aktualizácia pohotovostných plánov na zvládanie krízových situácií príchodu veľkého počtu nelegálnych migrantov na vonkajšiu hranicu SR s Ukrajinou. Tieto plány majú zabezpečiť zvládanie takýchto situácií, najmä zabezpečenie potrebnej ochrany osôb.